

تفسیر اطیبالبیان از مبرزترین تفاسیر دوره معاصر است

در بخشی از پیام آیت الله العظمی حسین مظاهری به همایش بزرگداشت مقام علمی و معنوی آیت الله آقای سید عبدالحسین طیب آمده است...

در بخشی از پیام آیت الله العظمی حسین مظاهری به همایش بزرگداشت مقام علمی و معنوی آیت الله آقای سید عبدالحسین طیب آمده است: نخستین ویژگی، عطف توجه و اهتمام والای آیت الله طیب به آستان قرآن کریم و تلاش وافر این مفسر گرانمایه به منظور آشنا ساختن نسل جوان با معارف قرآن و سعی مشکور ایشان در تألیف تفسیر ارجمند اطیبالبیان است که یکی از مبرزترین تفاسیر دوره معاصر به شمار می‌آید.

پیام به همایش بزرگداشت مقام علمی و معنوی حضرت آیه الله آقای حاج سید عبدالحسین طیب قدس سره
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال الله سبحانه و تعالى: أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَ فَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ، تُؤْتِي أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ يَأْتِي زَيْهَا وَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ.

برگزاری همایش تجلیل از مقام شامخ علمی و معنوی مفسر عالیقدر قرآن کریم و فقیه اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، استاد بزرگوار مرحوم مغفور حضرت آیه الله آقای حاج سید عبدالحسین طیب قدس سره الشریف، اقدامی لازم و بایسته است که اینک به اهتمام حوزه علمیه اصفهان انجام گردیده و امید است که مایه خشنودی روح تابناک آن عالم بزرگوار قرار گیرد.

این عالم عامل عظیم الشان، تربیت یافته مکتب علمی و عملی اعلام و اعظم بزرگی در حوزه های مقدسه علمیه اصفهان و قم و نجف اشرف بوده اند که هر یک از آنان شخصیت های مثال زدنی و بی نظیر عالم تشیع در عهد و دوره خود به شمار می آمدند. درک محضر تعلیمی و تربیتی بزرگانی در اصفهان همچون حضرات آیات عظام، سید محمدباقر درچه ای و سید ابوالقاسم دهکردی و آخوند گزین قدس سرهم، موجب شکل گیری شخصیت علمی و معنوی مرحوم آیه الله طیب گردید و سپس با هجرت ایشان به حوزه علمیه قم و شرکت در محضر درس آیه الله العظمی آقای حائری قدس سره و پس از آن هجرت به حوزه علمیه نجف اشرف و استفاده از محضر اعلام عالی مقامی همچون حضرات آیات عظام، نائینی و شیخ محمدحسین اصفهانی و سید ابوالحسن اصفهانی و آقا ضیاء الدین عراقی و شیخ محمدجواد بلاغی قدس الله اسرارهم، شخصیت آیه الله طیب، تعمیق و تحکیم هرچه بیشتر یافت و ایشان با سرمایه ای بزرگ و اندوخته ای ارزشمند به حوزه علمیه اصفهان بازگشتند و بیش از شصت سال به مصداق آیه مبارکه وَ الْبَلَدِ الطَّيِّبِ يَخْرُجُ ثَبَاتُهُ يَدْخُلُ رَبِّهِ، این حوزه علمیه و نیز مردم با ایمان اصفهان را از افادات و افاضات علمی و معنوی خود بهره مند ساختند و شاگردان فراوانی را در حوزه علمیه و در میان سایر اقشار تحصیل کرده تربیت نمودند و کارنامه ای درخشان و سراسر افتخار را از خود به یادگار نهادند.

آنچه را که اینک ذکر آن را در این همایش گرامی و در تکریم از نام و یاد این عالم جلیل، لازم می شمارم توجه و درس آموختن از ابعاد برجسته شخصیت و منش علمی و تربیتی ایشان است. علاوه بر مرتبت والای حوزوی و حضور متین و پربار ایشان در مسند استادی در حوزه علمیه اصفهان و همچنین مقام قدس و صفای معنوی آن بزرگوار، سه ویژگی با اهمیت و بسار ستودنی در این شخصیت مبرز و عالیمقدار وجود داشت که ایشان را از اقربان و معاصران خود، ممتاز و نامبردار ساخته است:

نخستین ویژگی، عطف توجه و اهتمام والای حضرت آیه الله طیب به آستان قرآن کریم و تلاش وافر این مفسر گرانمایه به منظور آشنا ساختن نسل جوان با معارف قرآن و سعی مشکور ایشان در تألیف تفسیر ارجمند اطیبالبیان است که یکی از مبرزترین تفاسیر دوره معاصر به شمار می‌آید.

در زندگی علمی و عملی آیه الله طیب، قرآن کریم نه در حاشیه، که در متن و مرکزیت قرار داشت و آن بزرگوار نه تنها از صمیم جان، بلکه در مقام عمل، معتقد بود که تمام هویت حوزه های علمیه وابسته به قرآن کریم است و قوام زندگی علمی و تربیتی روحانیت در تعلیم و ترویج و تحقیق این کتاب مقدس، رقم خواهد خورد.

محوریت قرآن در حیات پربرکت آیه الله طیب باعث شد تا ایشان به مصداق آیه شریفه وَ هُذُوا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ وَ هُذُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ، با عنایات حضرت بقیة الله الأعظم ارواحنا فداه، توفیق عظیم و الهی تدوین یک دوره تفسیر شایسته و متین را به دست آورند و با عمل به دستور حیات بخش قرآنی گوئوا ربانیینَ یَا کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَ یَا کُنْتُمْ تَذَرُسُونَ نام نیک و بلند خود را در فهرست عالمان ربانی ثبت نمایند. از این جهت به حق، باید گفت برترین و جامع ترین توصیف از مرحوم آیه الله طیب، این است که آن بزرگوار به تعبیر والای قرآن کریم، عالم ربانی بود. چنانکه جلسات تفسیری ایشان برای اقشار گوناگون مردم و خصوصاً نسل تکامل خواه جوان و توجه ویژه ایشان به تعلیم معارف قرآن کریم به طبقات مختلف، نشان دهنده درک عمیق آن عالم ربانی از ضرورت بازگشت به قرآن و جستجوی راه حل اشکالات و مشکلات جامعه بشری از این کتاب آسمانی بود.

دومین ویژگی ممتاز حضرت آیه الله طیب، عنایت و اعتناء به نهاد منبر و تبلیغ و شکستن جو غلط بی توجهی به منبر و خطابه و ارتباط پیوسته علمی و تربیتی با مردم بود.

ایشان در فضایی که از یک سو همه زمینه های بی دینی به وسیله حاکمان مستبد پهلوی و عمال و دست نشاندهان آنان فراهم

آمده بود و از سوی دیگر تبلیغ چهره به چهره و استفاده از نهاد منبر و وعظ برای علماء، خلاف شأن و مرتبت علمی تلقی می‌شد، وارد عرصه تبلیغ اجتماعی گردیدند و انصافاً اهتمام والای ایشان در این میدان، کارگر افتاد و با حضور آن عالم ربانی و برخی دیگر از علماء آن دوره اصفهان، این فضای نادرست شکسته گردید و برکات فراوانی از آن پدید آمد. مرحوم آیه‌الله طیب از پیش از دوره کشف حجاب و پس از آن در اوج اختناق پهلوی اول، با تشکیل جلسات علمی برای طبقات مختلف اجتماعی، حوزه‌های گوناگونی را در تفسیر قرآن، کلام و عقائد، شرح احادیث و روایات و همچنین اخلاق و معارف، پدید آوردند که برخی از این جلسات، ده‌ها سال، به طور مستمر، منبع نورافشانی علمی و تربیتی برای مردم مؤمن خصوصاً اقشار تحصیل کرده و طبقات جوانان حق‌جوی بود.

این اهتمام والا در ارتباط و سخن گفتن با مردم، از آن جهت که با عمل نیک و سیره و منش روحانی آیه‌الله طیب همراه گشته بود، تأثیر فراوانی بر دل‌های مخاطبان داشت و انصافاً مصداق روشنی اِزْإِلَیْهِ یَصْعَدُ الْکَلِمُ الطَّیْبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ یَرْفَعُهُ به شمار می‌آمد و در نتیجه هزاران نفر از این حوزه‌های درسی و تربیتی، درس دین و معرفت و عقلانیت می‌آموختند و به اقتضاء آیه مبارکه وَ أَنْزَلْنَا إِلَیْكَ الذِّکْرَ لِیُبَیِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَیْهِمْ وَ لَعَلَّهُمْ یَتَفَكَّرُونَ معارف والای قرآن کریم و عترت طاهره برای آنان تبیین می‌شد و راه اندیشه و خردورزی برای آنان هموار می‌گردید و اما سومین ویژگی بارز حضرت آیه‌الله طیب را باید زمان‌شناسی و شناخت درست ایشان از نیازهای زمان دانست.

این عالم بصیر و روشن‌بین در تلاش علمی و در ارتباطات تبلیغی و تربیتی خود با مردم، همواره براساس درک صحیح از مشکلات زمان و شناخت نیازهای جامعه، حرکت می‌نمودند و با حساسیت فراوانی که در مقابل مسائل اجتماعی داشتند، به نیازهای مطرح، پاسخ درخور می‌دادند و از این‌رو در فضای اختناق و بی‌دینی رضاخانی که قرآن کریم متروک گشته بود، جلسات تفسیر را برپا ساختند و سپس در هنگامه هجوم‌های تبلیغاتی و عقیدتی از این‌سو و آن‌سو، حوزه درس عقائد و کلام را برای عموم مردم و جوانان تشکیل دادند و پس از آن برای تربیت دینی اقشار تحصیل کرده، شرح و تفسیر اصول کافی و روایات اهل بیت علیهم‌السلام را وجهه همت قرار داده و همچنین در پاسخ به نیاز همیشگی جامعه دینی، حوزه درس اخلاق را برپا نمودند و به سبب همین بصیرت و شناخت از نیازهای زمان به ویژه خواسته‌ها و مطالبات نسل جوان، تفسیر ارجمند خویش بر قرآن کریم را به زبان فارسی و به گونه‌ای که برای عموم طبقات قابل استفاده و بهره‌برداری باشد، تألیف و تدوین کردند.

باری، عمر طولانی و پر بار حضرت آیه‌الله طیب قدس‌الله‌روحه، مشحون از برکات تربیتی و معنوی و اجتماعی بود و به حق باید اذعان کرد که یک قرن، حیات پاکیزه و روحانی ایشان، مصداق بارز فَلَئِنْ حَیَّیْنَهُ حَیَآةَ طَیِّبَةٍ به شمار می‌آید و روشن است که پایان چنین حیات طیب‌های نیز بیان بلند قرآن کریم است که: الذِّیْنَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِکَةُ طَیِّبِیْنَ یَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَیْکُمْ اَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا کُنْتُمْ تَعْمَلُونَ، چنانکه سرانجام اخروی آن نیز به وعده تخلف ناپذیر الهی: وَ مَسَاکِنَ طَیِّبَةٍ فِی جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَ رِضْوَانٌ مِّنَ اللّٰهِ اَکْبَرُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِیْمُ است.

اینجانب که خود نیز در ایام تحصیل در حوزه علمی اصفهان، افتخار تلمذ و درک محضر این عالم ربانی را داشته‌ام به عموم روحانیت متعهد خصوصاً طلاب جوان به ویژه در حوزه علمی اصفهان، عرض می‌کنم که زندگی علمی و حیات معنوی و اجتماعی مرحوم آیه‌الله طیب، سرمشق شایسته‌ای است و همه ما باید به این مهم، توجه داشته باشیم که این حوزه علمی امانتی است که از آن اسلاف عاقل‌قدر به دست ما رسیده است و اینک باید با تلاش و کوشش علمی و تهذیب نفس و روشن‌بینی و تعهد و شناخت درست زمان و نیازهای معاصر، این امانت سنگین و بزرگ را به نسل آینده منتقل نماییم.

از خداوند تعالی توفیق در این مسئولیت با اهمیت را برای همگان و نیز علو درجات و ترفیع مقام عالم ربانی و فقیه قرآنی مرحوم حضرت آیه‌الله طیب قدس‌سر‌الشریف را مسألت می‌کنم و از همه متصدیان برگزاری این همایش و شما شرکت‌کنندگان محترم صمیمانه تقدیر و تشکر می‌نمایم.

والسلام علیکم و رحمة‌الله و برکاته

حسین المظاهری

30 جمادی‌الثانی / 1435

10 اردیبهشت / 1393